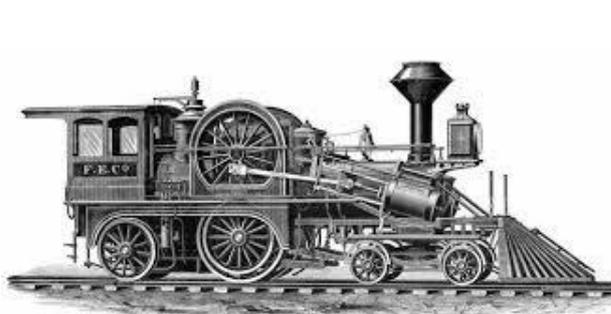

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
історії та мовознавства
протокол №1 від 29.08 2025 р.

ІСТОРІЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ СИЛАБУС 2025/2026 навчальний рік

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітні програми	«Управління фінансами, банківська справа та страхування»
Освітній рівень	перший (бакалавр)
Кількість кредитів ЄКТС	3 (90 годин)
Семестр	3
Сторінка курсу в MOODLE	https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=12637
Лектор курсу	Сніжко Ірина Анатоліївна (кандидат історичних наук, доцент)
Профайл викладача	https://kart.edu.ua/staff/snizhko-irina-anatoliivna
Контакти викладача (e-mail)	isnizhko@ukr.net snezhko@kart.edu.ua
Адреса кафедри:	м.Харків, майдан Фейербаха,7, корпус 3, ауд.323
Час та аудиторія проведення занять:	згідно розкладу http://rasp.kart.edu.ua
Додаткові інформаційні матеріали:	http://lib.kart.edu.ua

Курс «Історії залізничного транспорту» є складовою гуманітарної підготовки бакалаврів. Вивчення дисципліни спрямовано на підготовку досвідченого фахівця залізничної галузі, який знається на історичних традиціях, розуміє особливості впливу певної історичної епохи на розвиток залізничного транспорту в світі та в Україні.

Метою вивчення історії залізничної галузі як навчальної дисципліни є:

- систематизація та поглиблення знань про історію розвитку світового та вітчизняного залізничного транспорту;
- створення наукових уявлень про передумови його виникнення й основні етапи еволюції;
- розвиток вміння аналізувати, порівнювати процеси і події, характерні для залізниць різних країн, орієнтуватися в технічних та експлуатаційних особливостях залізничної техніки певних епох, визначати внесок видатних науковців, керівників і виробничників у розвиток залізничної галузі;
- розуміння особливостей розвитку залізниць України та напрямів їх модернізації у контексті світових тенденцій;
- залучення до патріотичних, трудових, науково-технічних традицій попередніх поколінь українських залізничників.

Міждисциплінарні зв'язки:

Історія залізничного транспорту є системною наукою, яка взаємопов'язана з багатьма технічними та гуманітарними науками. Вона спирається на знання й вміння студентів, отримані з історії України та української культури, економічної географії, правознавства.

Історія залізничного транспорту пов'язана з такими дисциплінами, що викладаються в УкрДУЗТ: «Загальний курс залізниць», «Економічна історія», «Економіка залізничного транспорту», «Безпека руху на залізничному транспорті».

Вивчення курсу історії залізничного транспорту спрямовано на підготовку досвідченого фахівця залізничної галузі, який знається на історичних традиціях, розуміє особливості впливу певної історичної епохи на розвиток залізничного транспорту у світі та в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає опанування здобувачами вищої освіти **компетентностей**, достатніх для досягнення мети та основних завдань програми курсу та виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю:

Заплановані загальні компетентності (ЗК), спеціальні (фахові) компетентності (СК), результати навчання (ПР):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК01. Здатність розуміти сутність і значення інформації в розвитку сучасного інформаційного суспільства.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Чому ви маєте обрати цей курс?

- знання історії галузі є важливою складовою професіоналізму сучасного залізничника. Володіння історичною інформацією дозволяє глибше зрозуміти світові тенденції розвитку залізничного транспорту, об'єктивно оцінити стан і проблеми цієї галузі в Україні, корені яких знаходяться у минулому, врахувати досвід вирішення аналогічних проблем, запобігти повторенню помилок;
- без вивчення історії залізничного транспорту майбутньому фахівцю-залізничнику неможливо сформувати у собі комплекс рис, характерних для професіонала високого рівня, виховати почуття галузевого патріотизму;
- компетентність у сфері історії галузі розширює й поглиблює технічний і гуманітарний кругозір випускника університету, сприяє формуванню його авторитету в колективі залізничного підприємства, створенню позитивного іміджу.

Методи навчання

Словесний метод (лекція, дискусія), практичний метод (практичні заняття), робота з навчально-методичною літературою, самонавчання, презентації.

Теми курсу

Модуль 1

Змістовний модуль 1.

Тема 1 Виникнення залізниць як нового виду транспорту (перша половина XIX ст.). Історичні відомості про виникнення транспорту. Передумови появи залізниці у світі. Парова машина — фундамент майбутньої залізниці. Перший локомотив і експерименти зі створення нового транспорту. Поява першої залізниці у світі.

Тема 2. Розвиток залізничного транспорту у другій половині XIX – на початку XX ст. Основні тенденції залізничного будівництва в світі. Розвиток капіталізму і залізничний транспорт Російської імперії. Будівництво залізниць на території України. Участь залізничників у революційних подіях на початку XX ст.

Змістовний модуль 2.

Тема 3. Залізничний транспорт у міжвоєнний період (1918 – 1939 рр.) Наслідки Першої світової війни та революції для залізничного транспорту. Адміністративно-правові, соціально-економічні та технічні перетворення на залізничному транспорті СРСР. Електрифікація першої радянської залізниці. Підготовка кадрів для залізничного транспорту. Видатні інженери та винахідники на транспорті.

Тема 4. Діяльність залізниць у роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.) Перехід залізничного транспорту на воєнні потреби. Участь залізничників у воєнних діях. Колійні руйнівники. Наслідки війни для транспорту СРСР та Європи.

Модуль 2

Змістовний модуль 3.

Тема 5. Розвиток залізничного транспорту у другій половині 1940-х – на початку 1990-х рр. Відбудова залізничного транспорту у повоєнні роки. Електрифікація

та технічне удосконалення залізниць СРСР. Розвиток соціальної сфери на транспорті. Будівництво нових залізниць та метро.

Тема 6. Українська залізниця за 30 років Незалежності. Зміни у вітчизняному залізничному транспорті у 1990 роки. Проблеми сучасної залізничної галузі. Досягнення і реалізовані проекти. Створення акціонерного товариства «Українська залізниця».

Змістовий модуль 4.

Тема 7. Створення та діяльність ХПТ – УкрДУЗТ (1930 – 2022 рр.). Заснування ХЕТІЗТ – ХЕМІЗТ – ХПТ. ХПТ у роки Великої Вітчизняної війни. Відбудова та розвиток ХПТу 1950-90-х роках. ХПТ – УкрДАЗТ – УкрДУЗТ сучасний етап.

Інформаційні матеріали курсу

1. <http://lib.kart.edu.ua> (Електронний портал УкрДУЗТ)
  2. <http://www.uz.gov.ua>
  3. <https://we.org.ua/transport/istoriyavynyknennya-ta-rozvytku-zaliznychnyh-dorig-ukrayiny>
  4. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?Z21ID=&I21DBN=DOP&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Zaliznychne_budivnuctvo_v_Ukr
  5. <https://uk.wikipedia.org/wiki>
  6. https://4read.org/539-pavlo-glazoviy-baykografya.html#google_vignette
  7. <https://bilopillia.city/articles/322160/pyat-nespodivanih-faktiv-pro-istoriyu-zaliznici>
- Додаткові матеріали доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями для обговорення на практичних заняттях.

Про що важливо пам'ятати і яких правил дотримуватись у ході вивчення дисципліни?

Умовою ефективного засвоєння змісту дисципліни і досягнення наведених результатів (набуття необхідних компетентностей) є не тільки високопрофесійна робота викладача, а також наполеглива, цілеспрямована учбова діяльність студентів, яка включає різні форми роботи як під час лекцій і семінарів, так і самостійної підготовки.

Під час лекцій ефективності засвоєння матеріалу, що надається, сприяє не лише уважне слухання і кропітке ведення конспекту, але й також формулювання уточнюючих запитань, можливих критичних зауважень, спроби навести приклади, які б ілюстрували або, навпаки, ставили під сумнів, положення, що наводяться. Активна участь в коротких обговореннях, які зазвичай є природнім елементом лекцій, також є активністю, що очікується від студентів в ході вивчення ними дисципліни.

Робота на семінарських заняттях передбачає наступну активність студентів:

- підготовку доповідей і виступів на теми, означені програмою курсу;
- участь в обговоренні нагальних питань з тематики дисципліни;
- виконання індивідуальних завдань (представлення реферативних робіт тощо);
- участь в усних і письмових опитуваннях.

Форми і методи оцінювання

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни «Історія залізничного транспорту» здійснюється з урахуванням особливостей кредитно-модульної системи, відображених у Положенні про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	

Академічна доброчесність

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на модульних тестуваннях та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у рефератах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, потрібно зазначити ступінь їх участі у роботі.

Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти доступне за посиланням: https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/poloz_zap_plagiat.pdf

Інтеграція здобувачів освіти з обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними

можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.